

Kulturdepartementet
postmottak@kud.dep.no

16.10.2016

FOND FOR FREMME AV NORSK MUSIKK I KOMMERSIELLE RADIOKANALER

20. juni var NOPA – Norsk forening for komponister og tekstforfattere i Kulturdepartementet for å møte statssekretær, Bård Folke Fredriksen. Statssekretæren anmodet NOPA om komme med konkrete innspill til hva departementet kan gjøre for å sikre fremtiden til norske opphavere. Etter å ha diskutert dette i NOPAs styre, har vi kommet frem til at et alternativ til konsesjonskravene til de kommersielle radiokanalene i DAB-nettet vil kunne ha en solid effekt.

Radiomangfoldet vil forsvinne

I dag krever konsesjonen at P4 og Radio Norge skal spille minst 35% norsk musikk. Stortinget har argumentert med at i en situasjon der DAB-nettet vil kunne gi plass til 37 riksdekkende kanaler, har de ikke sett behovet for å verken stille innholds krav for å ivareta kulturpolitiske mål, ei heller har de funnet grunnlag for å kreve vederlag eller krav om programprofil. I Meld. St. 38 (2014–2015) Open og opplyst— Allmennkringkasting og mediemangfold, innrømmes det at man trolig vil se at mange av radiotilbudene vil bli like, men det forventes at konkurransen om lytterne vil medføre et differensiert tilbud mot nisjer og målgrupper¹.

NOPA er bekymret over konsekvensene av at norsk musikk potensielt blir henvist til nisjekanaler- og programmer. Vi frykter at de kommersielle riksdekkende radiokanalene ikke lenger vil spille norsk musikk på radio. Stortinget har i realiteten vedtatt et triopol på riksdekkende DAB. NRK og de 2 andre (svenskeide MTG og britiskeide Bauer) vil styre hvem og hva som skal nå ut til det brede lag av folket. Intensjonen var mer mangfold, men i praksis kan dette bety det motsatte. NRK vil nok svare til forventningene og intensjonene, men vi er redd for at P4 og Radio Norge med sine 18 riksdekkende DAB-kanaler ikke vil bidra til det mangfoldet Stortinget ønsket.

Vi forstår at det i det nye radiolandskapet ikke er like effektivt å stille konsesjonskrav, av den enkle grunn at det ikke lenger gis konsesjoner fra staten. De to store kommersielle riksdekkende DAB-eierne har bygget ut sitt eget DAB-nett og må ikke lenger svare for vederlag til staten, og staten har ikke lenger de sanksjonsmulighetene den hadde tidligere med FM-båndet.

Så hva kan vi gjøre for å sikre mangfold og for å motivere til at det spilles norsk musikk i norsk kommersiell radio i den nye virkeligheten vi møter i 2017?

Vårt konkrete forslag er en insitamentordning for fremme av norsk musikk på radio. Det bør etableres en ny post i statsbudsjettet som øremerkes til dette formål. Et Spill Norsk-fond.

Forslag til utforming

I dag gis en mediestøtte over statsbudsjettet på 385 mill. Vi vil verne om denne, og foreslår derfor en ny kulturpolitisk støtteordning i tillegg, som øremerkes til radiokanaler som fremmer norsk musikk.

¹ Meld. St. 38 (2014–2015), 4.3.1.3 Allmennkringkasting (s. 38)

Støtteordningen skal utformes som en videreføring av konsesjonskravene – den skal ha den samme funksjonen, nemlig å sikre mangfold i og bevaring av norsk musikk. Dermed vil ikke støtteordningen være konkurransevridende i EØS-sammenheng.

Støtteordningen skal være for radiokanaler som har en programprofil med minimumandel norsk musikk (norsk opphaver og/eller norsk artist). Vi foreslår at denne andelen legges på linje med kravet som stilles til NRK – 40%. Ordningen gir kulturelle midler for fremme av norsk musikk i radio på alle plattformer (FM, DAB, nett). I støtteordningen inngår også muligheten til å søke støtte til særskilte programmer som fremmer ny norsk musikk. Dette kan være dybdeintervjuer med norske opphavere/utøvere, live-konserter eller opptak av konserter med norske utøvere, sjangerprogrammer for fremme av norsk musikk, anmeldelsesprogrammer av norske utgivelses og dokumentarer om norske opphavere og utøvere.

Todelt driftstøtte

Støtten foreslås todelte. Den ene posten er en generell støtte (driftsstøtte) som går til radiokanaler som spiller minimum 40% norsk musikk i prime-time radiotid. Den andre posten er midler radiokanalerne kan søke om til særskilte program for fremme av ny, norsk musikk.

Medietilsynet er søkerinstans. Radiostasjonene rapporterer tilbake til Medietilsynet, som etterser at stasjonene følger opp sine programmer og sin norskandel. Dersom de ikke følger opp vil støtten kreves tilbakebetalt.

I dag finnes en støtteordning for lokalradioer som administreres av Medietilsynet. Denne støtten er dog svært minimal (den var på 2,2 mill i 2015), og den gir kun småpenger til lokalradioer, som ofte er idealistisk driftet. En støtteordning til radiostasjoner for fremme av norsk musikk må ha en langt større kapasitet. Vi foreslår å legge beløpet på samme nivå som departementet har foreslått bevilget til Talent Norge i 2017 – 35 millioner kroner. Dette må anses som en investering på lik linje med midlene som tildeles Talent Norge. Den økonomiske målsetningen er å nøre oppunder norsk musikkbransjes inntjeningsmuligheter.

Hvorfor er dette viktig?

Det er to hovedgrunner:

1. Å drive radio er et stort kulturpolitisk ansvar. Norsk musikk er en av våre viktigste kulturelle bærebjelker. Norsk musikk binder oss sammen som nasjon, og er avgjørende for utviklingen av felles identitet og språk. Det handler om en nasjons stolthet og selvtillit. I en tid da Norge har flere profesjonelle opphavere og utøvere enn noen gang, er det et stort paradoks at vi har et kommersielt radiovelde som ikke får noe kulturpolitisk ansvar i å formidle dette ut til folket.

2. Å bli spilt på radio er svært viktig for alle deler av musikknæringen i Norge. I TONOs undersøkelse Polaris Nordic Music Survey 2015, som er utført av analyseselskapet YouGov blant nordmenn i alderen 12-65 år, sier 36 prosent at det var på radio de sist oppdaget en sang de likte. Radio er den plattformen der alle aldersgrupper, med unntak av de mellom 12 og 17, oppdager ny musikk.²

Radiokanalerne har en enorm makt. Blir du spilt på radio, får du flere oppdrag, bookingen går lettere, platen selger bedre, og alle deler av musikk-næringskjeden nyter godt av det, det skaper flere kulturarbeidsplasser i Norge. Det som spilles på radio har også stor betydning for hva vi lytter til når vi strømmes musikk. De

² <http://www.tono.no/ny-undersokelse-radio-viktigste-kilde-for-a-oppdage-ny-musikk/>

riksdekkende kanalene må ha et ansvar for å løfte frem norske opphavere og artister i kraft av den rollen de spiller i denne næringskjeden. For opphavere og utøvere handler det også om inntektene de får fra radiospilling via GRAMO og TONO.

Annonsefrihetens bakside

Vi vet at de kommersielle aktørene i radio-Norge har de samme parameterne de jobber etter. Det handler utelukkende om lyttertall og reklameinntekter i.f.t. lyttertall. De benytter "brukerundersøkelser" når de setter sine spillelister for musikk. I slike brukerundersøkelser er det opplagt at det er det gjenkjennbare som får størst oppslutning. Det sier seg selv at i dette landskapet er det lite rom for å tenke nyskapende. Journalistikken har lidd under det samme regimet i mange år; de har skrevet saker for å generere klikk, slik at de har høye klikktall å vise annonsørene sine. Dette er mediehusene på vei vekk i fra – stadig flere innser at det er godt innhold som sørger for at brukerne forblir på siden. Vi tror at også radiostasjonene vil nyte godt av en slik fokusreining. Lytterne vil bli overrasket og begeistret. De vet simpelthen ikke hva de vil ha før de blir presentert med et alternativ. Og det er dette alternativet vårt forslag sikter på å tilføre.

Maktkonsentrasjon

De kanalene som skal stå for mangfoldet i radio-Norge, de er mest sannsynlig ikke de man vil finne på DAB-kanalene til P4 og Radio Norge. Derfor er det viktig at det gis støtte og rammevilkår til de som ønsker å være en kulturpolitisk aktør. En aktør som ønsker å bli riksdekkende, og som ikke inviteres inn av enten P4 eller Radio Norge må kjøpe senderrettigheter i alle 37 regionale DAB-blokker. Hvis P4 eller Radio Norge skulle ønske å invitere en ekstern radiostasjon inn på en av sine riksdekkende DAB-kanaler, er betingelsen at man deltar i PPM-måling (lyttermåling), som NRK og P4 har etablert sammen, og som TNS Gallup utfører for dem. Prisen for å være med i undersøkelsen er NOK 2,1 mill. pr. år. En annen forutsetning vil sannsynligvis være krav om en redaksjonell profil og musikkprofil som er bygget over samme kommersielle lest som disse kanalene for å imøtekomme sine reklamekunder. En kulturpolitisk motivasjon er den eneste måten man kan sikre mangfoldet i det nye, kommersielle DAB-Norge.

Et Spill Norsk-fond vil fungere som et kulturpolitisk instrument til fremme av norsk musikk. Det vil også gi mulighet til å legge føringer for et mangfoldig radio-Norge, i tråd med intensjonen til Stortinget.

Vennlig hilsen

NOPA

Ingrid Kindem

Styreleder